

07.04.2020 р.
Вих. № 13

Міністру закордонних справ України
Кулебі Д. І.
01018, м. Київ, Михайлівська площа, 1

Уповноваженому Президента України з прав
дитини
Кулебі М.М.
01220, м. Київ, вул. Банкова, 11

Лист-звернення

Громадська організація «Об'єднання «Українська асоціація репродуктивної медицини» (надалі – «УАРМ») висловлює Вам свою повагу та повідомляє про наступне.

УАРМ – це громадська організація, покликана здійснювати заходи щодо сприяння розвитку репродуктивної біології та медицини, впровадженню удосконалених методик в клінічну практику, що є задоволенням та захистом законних соціальних, економічних та професійних інтересів членів УАРМ.

Членами УАРМ є провідні репродуктивні клініки України, які надають медичні послуги з лікування безпліддя із застосуванням допоміжних репродуктивних технологій, зокрема із використанням методу сурогатного материнства.

Репродуктивні клініки висловлюють занепокоєння, щодо обмежувальних заходів, які були запроваджені на території України, у зв'язку з чим виникла необхідність звернутися до Вас для вирішення питань, зазначених нижче.

У зв'язку із встановленням на всій території України карантину відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 211 від 11.03.2020 року «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» (зі змінами та доповненнями), а також у зв'язку із тимчасовим обмеженням перетинання державного кордону, що спрямоване на запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів України № 287-р від 14.03.2020 року (зі змінами та доповненнями), **тимчасово з 00 год. 00 хв. 16 березня 2020 р. до 24 квітня 2020 року заборонено перетинання державного кордону на в'їзд в Україну для іноземців та осіб без громадянства**, крім тих, що мають право на постійне або тимчасове проживання в Україні, є подружжям або дітьми громадян України, працівників іноземних дипломатичних представництв та консульських установ, акредитованих в Україні, представництв офіційних міжнародних місій, організацій, акредитованих в Україні, та членів їх сімей; водіїв та обслуговуючого персоналу вантажних транспортних засобів, членів екіпажів.

Серед іноземців, яким заборонено перетинання державного кордону на в'їзд в Україну, опинилися подружжя іноземних громадян, які проходять в Україні лікування із застосуванням допоміжних репродуктивних технологій, зокрема із використанням методу сурогатного материнства. В порушення умов договорів про виношування дитини, укладених іноземними громадянами із сурогатними матерями – громадянками України, іноземні батьки не мають можливості приїхати в Україну до або після народження Сурогатною матір'ю дитини (дітей), забрати дитину (дітей), зареєструвати народження дитини (дітей) в органах РАЦС, а також

виконати інші обов'язки та реалізувати свої батьківські права, передбачені договором про виношування дитини із сурогатною матір'ю, Сімейним кодексом України, іншими нормативними актами України та міжнародними конвенціями тощо.

Згідно із ч. 2 ст. 123 Сімейного кодексу України батьками дитини, народженої сурогатною матір'ю у результаті перенесення в її організм ембріона людини, зачатого подружжям (чоловіком та жінкою) в результаті застосування допоміжних репродуктивних технологій, є подружжя.

Відповідно до ч. 1 ст. 143 Сімейного кодексу України мати, батько дитини, які перебувають у шлюбі зобов'язані забрати дитину з полового будинку або з іншого закладу охорони здоров'я.

Батьки зобов'язані невідкладно, але не пізніше одного місяця від дня народження дитини, зареєструвати народження дитини в органі державної реєстрації актів цивільного стану (ч. 1 ст. 144 Сімейного кодексу України).

Відповідно до статті 52 Конституції України діти рівні у своїх правах незалежно від походження, а також від того, народжені вони у шлюбі чи поза ним.

Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 року (редакція зі змінами, схваленими резолюцією 50/155 Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 1995 року), ратифікована Постановою Верховної Ради № 789-ХІІ від 27 лютого 1991 року, визначає, що:

- 1) В усіх діях щодо дітей, незалежно від того, здійснюються вони державними чи приватними установами, що займаються питаннями соціального забезпечення, судами, адміністративними чи законодавчими органами, **першочергова увага приділяється якнайкращому забезпеченню інтересів дитини.**

Держави-учасниці зобов'язуються **забезпечити дитині такий захист і піклування, які необхідні для її благополуччя, беручи до уваги права й обов'язки її батьків, опікунів чи інших осіб, які відповідають за неї за законом, і з цією метою вживають всіх відповідних законодавчих і адміністративних заходів** (п. 1, 2 ст. 3).

- 2) Дитина має бути зареєстрована зразу ж після народження і з моменту народження має право на ім'я і набуття громадянства, а також, наскільки це можливо, право знати своїх батьків і право на їх піклування.

Держави-учасниці забезпечують здійснення цих прав згідно з їх національним законодавством та виконання їх зобов'язань за відповідними міжнародними документами у цій галузі, зокрема, у випадку, коли б інакше дитина не мала громадянства (п. 1, 2 ст. 7).

- 3) Держави-учасниці забезпечують те, щоб дитина **не розлучалася з батьками** всупереч їх бажанню, за винятком випадків, коли компетентні органи згідно з судовим рішенням, визначають відповідно до застосовуваного закону і процедур, що таке розлучення необхідне в якнайкращих інтересах дитини (п. 1 ст. 9).

- 4) Відповідно до зобов'язання Держав-учасниць за пунктом 1 статті 9 Конвенції заява дитини чи її батьків **на в'їзд у Державу-учасницю або виїзд із неї з метою возз'єднання сім'ї повинна розглядатися Державами-учасницями позитивним, гуманним і оперативним чином.** Держави-учасниці надалі забезпечують, щоб подання такого прохання не призводило до несприятливих наслідків для заявників та членів їх сім'ї (п.1 ст. 10).

Відповідно до ч. 1, 2 ст. 11 Закону України «Про охорону дитинства» від 26.04.2001 року № 2402-III сім'я є природним середовищем для фізичного, духовного, інтелектуального, культурного, соціального розвитку дитини, її матеріального забезпечення і несе відповідальність за створення належних умов для цього. Кожна дитина має право на проживання в сім'ї разом з батьками або в сім'ї одного з них та на піклування батьків.

Діти та батьки не повинні розлучатися всупереч їх волі, за винятком випадків, коли таке розлучення необхідне в інтересах дитини і цього вимагає рішення суду, що набрало законної сили (ч. 1 ст. 14 Закону України «Про охорону дитинства» від 26.04.2001 року № 2402-III).

Враховуючи вимоги чинного законодавства України та зважаючи на юридичні особливості лікування із застосуванням допоміжних репродуктивних технологій, зокрема із використанням методу сурогатного материнства, ніхто не має права утримувати дитину, народжену сурогатною матір'ю, надавати згоду на медичні втручання, зареєструвати народження дитини (дітей) в органах РАЦС, піклуватися про неї тощо крім батьків дитини.

Зважаючи на викладене вище та з метою захисту прав дітей та батьків, які проходять в Україні лікування із застосуванням допоміжних репродуктивних технологій, зокрема із використанням методу сурогатного материнства, а також виконання батьками своїх обов'язків, УАРМ звертається до Вас із проханням розглянути питання можливості в'їзду в Україну батьків-іноземців, які проходять в Україні лікування із застосуванням допоміжних репродуктивних технологій, зокрема із використанням методу сурогатного материнства в період карантину (відповідно до п. 2 Розпорядження Кабінету Міністрів України № 287-р від 14.03.2020 року (зі змінами та доповненнями) «**В'їзд в Україну інших категорій іноземців та осіб без громадянства здійснюється за погодженням з Міністерством закордонних справ**») та вжити заходів для захисту дітей, народжених із застосуванням допоміжних репродуктивних технологій, зокрема, із використанням методу сурогатного материнства в період карантину.

УАРМ зі свого боку, готові підготувати перелік батьків-іноземців (з зазначенням ПІБ, паспортних даних, країни проживання) та в електронному вигляді надіслати письмові згоди від іноземних пацієнтів щодо розголошення персональних даних, лікарської таємниці, а також згоду щодо дотримання умов самоізоляції та інших необхідних санітарно-епідеміологічних заходів. При необхідності готові надати всі необхідні підтверджуючі документи щодо проходження програм іноземними пацієнтами.

Розуміючи складність піднятого питання, просимо надати роз'яснення щодо подальшого алгоритму дій для якнайкращого забезпечення інтересів народжених дітей при неможливості організації в'їзду в Україну батьків-іноземців, які проходять в Україні лікування із застосуванням допоміжних репродуктивних технологій, зокрема із використанням методу сурогатного материнства в період карантину.

Заздалегідь дякуємо за розуміння та співпрацю.

З повагою,

**Президент
ГО «Об'єднання «Українська
асоціація репродуктивної медицини»**

Handwritten signature: ЮЗЬКО

Official blue circular stamp:
* * * * *
україна
* * * * *
«ОБ'ЄДНАННЯ
«УКРАЇНСЬКА
АСОЦІАЦІЯ
РЕПРОДУКТИВНОЇ
МЕДИЦИНИ»
Ідентифікаційний
код 35363536
* * * * *
М. Київ * * * * *
ГО «Об'єднання «Українська асоціація репродуктивної медицини»